

ACI KAYBIMIZ

2013-2015 ve 2015-2017 yılları arasında KEPAN Derneği Yönetim Kurulu üyeliği de yapmış olan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Gastroenteroloji Bilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Tülay Erkan'ı kaybetmiş olmanın üzüntüsü içerisindeyiz. Hocamıza Allaha'tan rahmet, sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Gerçekleşen Toplantılar ve Duyurular

DEĞERLİ NÜTRİSYON GÖNÜLLÜLERİ 14. KEPAN KONGRESİNE DAVETLİSİNİZ

Sizleri 17-20 Nisan 2025 tarihleri arasında, Antalya'nın gözde mekanlarından **Rixos Sungate Otel**'de gerçekleştireceğimiz "14. KEPAN Kongresi" ne katılmaya davet etmekten büyük bir onur duymaktayız. Kongremizin ana teması ve görseli "**Klinik Nütrisyonda Mihenk Taşları**" olarak belirlenmiştir. Bu amaçla, Doktor, Diyetisyen, Hemşire ve Eczacıardan oluşan multidisipliner ekibin ayrı ayrı bu alanda "mihenk taşları" olduğunu vurgulamak ve sizlerin desteği ile nütrisyonda "mihenk taşları" olmaya devam etmek isteriz. Bu vizyon ve misyonu KEPAN derneği olarak, 1994 yılından beri sürdürmenin mutluluğu içerisinde olan bizler Antalya'da sizleri ağırlamayı dört gözle bekliyoruz.

Kongremiz ile ilgili ayrıntılara ve güncel bilgilere www.kepan2025.org adresinden ve [@kepankongresi](https://www.instagram.com/kepankongresi) instagram adresinden ulaşabilirsiniz. Ajandalarınıza kaydetmeyi unutmayınız.

KEPAN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU HAVER FİRMASININ ÜRETİM TESİSLERİNİ ZİYARET ETTİ

KEPAN Derneği Yönetim Kurulu üyeleri olarak **HAVER** firmasının daveti üzerine Haver firmasının üretim tesislerini 4 Temmuz 2024'te ziyaret ettik. Haver firmasının yöneticileri ile ülkemizin parenteral beslenme ihtiyaçları ve çözümleri tartışıldı. Nazik davetleri için **CEO Dr. Can Hisarlı**'ya, Pazarlama ve Satış Direktörü **Esra Erbilgin**'e, Medikal Müdür **Dr. Erdem Güleç**'e, Medikal Yönetici **Dr. Beril Dervişe**, Medikal Danışman Dyt. **Yeliz Mavi**'ye, Ürün Müdürü Ecz. **Yağmur Yıldız**'a ve değerli bilgilendirmeler için bölüm sorumlularına çok teşekkür ederiz.

Gerçekleşen Toplantılar ve Duyurular

"KLİNİK NÜTRİSYONUN MİHENK TAŞLARI" KONULU KEPAN DERNEĞİ TOPLANTISININ DÖRDÜNCÜSÜ ADANA'DA YAPILACAKTIR...

KEPAN Derneği ile Adana Şehir Hastanesi Beslenme Ünitesi iş birliği ile Adana Şehir Hastanesinde yapılacak olan "Klinik Nütrisyonun Mihenk Taşları- IV" toplantısı 27 Eylül 2024 Cuma günü gerçekleştirilecektir. Katılmak isteyen nütrisyon gönüllüleri ücretsiz olarak [buradan](#) toplantıya kayıt olabilirler

'KLİNİK NÜTRİSYONDA TEMEL KAVRAMLAR' TOPLANTISI GAZİANTEP'TE YAPILACAKTIR...

Olgu çözümlü 'Klinik Nütrisyonunda Temel Kavramlar' toplantısı 3 Ekim 2024'de KEPAN Derneğinin desteğiyle Gaziantep'te yapılacaktır. Toplantıda malnütrisyon, enteral beslenme, onkoloji ve nöroloji hastalarında beslenme temalı konuşmalara yer verilecektir.

KEPAN DERNEĞİ 11. ULUSLARARASI BESLENME VE DİYETETİK KONGRESİNDE...

10-12 Ekim 2024 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilecek

11. Uluslararası Beslenme ve Diyetetik Kongresinde "Klinik nütrisyonunda güncel yaklaşımlar" başlıklı KEPAN Derneği oturumu yapılacaktır. Oturumda Prof. Dr. Mutlu Doğanay, Prof. Dr. Çetin Kaymak, Prof. Dr. Meltem Gülhan Halil, Doç. Dr. Derya Hopancı Bıçaklı, Öğr. Gör. Dr. Diyetisyen Birgül Dağ, Dr. Öğr. Üyesi Eczacı Burcu Kelleci Çakır ve Uzman Diyetisyen Güzin Tümer konuşmaları ve oturum başkanlıkları ile katkıda bulunacaktır.

KEPAN DERNEĞİ AKADEMİK GERİATRİ KONGRESİNDE...

KEPAN Derneği, 16-20 Ekim 2024 tarihlerinde düzenlenecek olan "6. Uluslararası ve 17. Akademik Geriatri Kongresi"ne "Nütrisyon Kursu" ile katkıda bulunacaktır.

"YARALARIMIZI SARIYORUZ"

Yüzyılımızın en büyük felaketlerinden "6 Şubat" depremlerinin üzerinden neredeyse iki yıl geçti. Depremlerin merkez üssü Kahramanmaraş'ta 24-25 Ekim 2024 tarihinde Nestle firmasının sponsorluğunda yapılacak olan "Yaralarımızı Sarıyoruz" başlıklı toplantı yapılacaktır. Toplantıda "Evde sağlık hizmetlerinin" ayrılmaz parçası olan beslenme, "Basınç yaralarında nütrisyon desteğinin önemi", "Nütrisyon desteğinde kritik noktalar" gibi başlıklar altında tartışılacaktır.

16 EKİM 2024, ÇARŞAMBA	
SALON A	SALON B
13:30-15:00	YARA BAKIM KURSU
Kurs Koordinatörleri: Meltem Halil, Mutlu Doğanay	Kurs Koordinatörleri: Tolman Altı, Gülsel Şengül Aytekin
13:30-13:50	Klinik Nütrisyonun Önemi ve Değerlendirilmesi
Çerçile Öztürkçü	Kronik Yara Kavramı ve Yöntemi
13:50-14:10	Yarada Antiseptik Solüsyonlar ve Topikal Antimikrobiyaller
Beslenme Destek Tedavisinde Temel Prensipler ve Monitorizasyonu	Hatice Aşhan
Çağrı Balcı	Yara Bakımında Ürün Seçimi
14:10-14:30	Parenteral Beslenme
Birhan İhan	Pinar Çiftçi
14:30-14:50	Yarada Debridman Uygulamaları
Parenteral Beslenme	Arda Çetinkaya
Oman Abbasoğlu	Tartışma
14:50-15:00	

Duyurular

KEPAN DERNEĞİ, PALYATİF BAKIM SEMPOZYUMUNDA...

KEPAN Derneği 1-2 Kasım 2024 tarihinde gerçekleştirilecek "5. Ulusal & 2. Uluslararası Palyatif Bakım Sempozyumu"na "Palyatif bakımda klinik nütrisyon kursu" ile destek verecektir.

Palyatif Bakımda Klinik Nütrisyon Kursu - 1 Kasım 2024	
Kurs Moderatörü: Mutlu Doğanay	
13.00-13.30	Kayıt ve Açılış
13.30-13.50	Nütrisyon Önemi ve Nütrisyonel Değerlendirme
13.50-14.10	Enteral Nütrisyonun Temel Kavramlar (KEPAN Rehberi)
14.10-14.30	Parenteral Nütrisyonun Temel Kavramlar (KEPAN Rehberi)
14.30-14.40	Tartışma
14.40-16.10	ARSA
15.10-15.30	Onkoloji Hastalarında Nütrisyon Tedavisi
15.30-15.50	Geriatik Hastalarda Nütrisyon Tedavisi
15.50-16.00	Tartışma
16.00	Kapanış

NUTRIUPDATE 2024 TOPLANTISI 31 EKİM 2024 TARİHİNDE ÇEVİRİM İÇİ OLARAK YAPILACAK.

İlk defa 6 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen Uluslararası NUTRIUPDATE Yetişkin Beslenme Sanal Buluşma Toplantısının ikincisi bu kez 11 ülkenin katılımıyla 31 Ekim 2024'de gerçekleştirilecektir. KEPAN Derneği önderliğinde, Baxter firmasının sponsorluğunda çevirim içi olarak gerçekleştirilecek toplantı bu yıl Çekya, Güney Afrika, Hindistan, Malezya, Meksika, Polonya, Sırbistan, Slovenya, Suudi Arabistan ve Yunanistan Nütrisyon Dernekleri ile birlikte yapılacaktır.

KEPAN DERNEĞİ PEDIATRİST-DİYETİSYEN BULUŞMASI TOPLANTISI YAPILACAKTIR...

Ankara'da Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2 Kasım 2024 tarihinde çocuklarda beslenmenin temel kavramlarının konuşulacağı, olgu sunumları ile zenginleştirilecek "KEPAN Derneği Pediatrist- Diyetisyen Buluşması Toplantısı" yapılacaktır. Önceden kayıt yaptırmak koşuluyla toplantıya katılım ücretsizdir. Toplantının ayrıntılı programı ve kayıt için www.kepan.org.tr adresini takip ediniz.

#MAF2024								
MALNÜTRİSYON FARKINDALIK HAFTASI								
Aktivite Takvimi - Kasım 2024								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Palyatif bakımda Beslenme Kurulu	Yeditepe Diyetisyen Buluşması			Sağlık Bakanlığ - Endüstri Toplantısı	KEPAN Webinar			LLL Kursu
Tüm hafta boyunca farklı şehirlerde hasta grupları ile malnütrisyon farkındalığı toplantıları								
Tüm hafta boyunca Beslenme Destek Ekibleri ile sağlık personeli için malnütrisyon değerlendirme atölyeleri								

MALNÜTRİSYON FARKINDALIK HAFTASINDA BİRÇOK AKTİVİTEYLE KARŞINIZDAYIZ...

Malnütrisyon Farkındalık haftası kapsamında 1-9 Kasım 2024 tarihleri arasında KEPAN Derneği tarafından çeşitli aktiviteler düzenlenecektir. Detaylı bilgi ve duyurular için web sayfamızı takip ediniz.

"KLİNİK NÜTRİSYONUN MİHENK TAŞLARI" TOPLANTILARI ARTIK BİR KEPAN DERNEĞİ KLASIĞI...

KEPAN Derneği ile Ankara Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü iş birliği ile "Klinik Nütrisyonun Mihenk Taşları-V" başlıklı KEPAN Derneği-Diyetisyen Buluşması toplantısı 21 Kasım 2024 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilecektir. Önceden kayıt yaptırmak koşuluyla toplantıya katılım ücretsizdir. Toplantının ayrıntılı programı ve kayıt için www.kepan.org.tr adresini takip ediniz.

LLL KURSU İSTANBUL'DA YAPILACAKTIR.

KEPAN Derneği'nin ESPEN iş birliği ile düzenlediği altı modülden oluşan LLL (Life Long Learning) kursu 9 Kasım 2024 tarihinde 6 modül olarak İstanbul'da düzenlenecektir.

KEPAN'dan Haberler

KEPAN BİLİMSEL DESTEKLERİNE DEVAM EDİYOR

Polonya Gdansk'ta **13-19 Ekim 2024**'te yapılacak 29. ESPEN Klinik Nütrisyon kursuna Diyetisyen Gülseren Özsaç, Eczacı Dr. Öğr. Üyesi Nürsel Sürmeliöğlu ve Dr. Deniz Kütük'ün katılımları KEPAN Derneği tarafından desteklenmektedir.

KEPAN Derneği 7-11 Eylül 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilecek **46. ESPEN** Kongresine sözlü veya poster bildirisi kabul edilen üyelerimize kongre kayıt desteği vererek desteklemiştir. ESPEN Kongresi sonrası gerekli belgeler ile yönetim kurulumuza başvuran katılımcılara ödemeler yapılacaktır. Tüm katılımcıları şimdiden tebrik eder, başarılar dileriz

"CLINICAL SCIENCE OF NUTRITION" DERGİMİZ "TR DİZİN"E KABUL EDİLDİ.

KEPAN Derneği'nin yayın organı olan "Clinical Science of Nutrition" dergimiz "TR Dizin'e kabul edilmiştir. 2023 yılı içerisinde yayınlanan sayılarımızdaki makaleler dahil kısa süre içerisinde TR Dizinden ulaşılacaktır. Bu süreçte editör ve hakemlerimize, dergimize çalışmaları ile katkı sağlayan yazarlarımıza teşekkür ederiz.

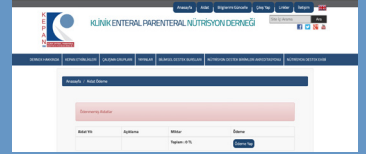

KEPAN DERNEĞİ'NE ÜYELİK BAŞVURULARI BAŞLAMIŞTIR...

20 Ocak 2024 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı ile yapılan tüzük değişikliği sonrası KEPAN Derneği web sayfasının üyelik ile ilgili başvuru alt yapısı güncellenerek, üye olmak için başvurular başlamıştır. Başvurularınızı bekliyoruz.

KEPAN DERNEĞİNDEN BİR YENİLİK DAHA

Üye giriş ve yıllık aidatlarınızı web sayfası üzerinden ödeyebilirsiniz. www.kepan.org adresinde sağ üst köşedeki "Üye Girişi" linkinden e-posta adresiniz ve şifreniz ile giriş yaptıktan sonra yine sağ üst köşedeki "Aidat" linkine tıklayarak ödemenizi yapabilirsiniz.

BESLENME DESTEK BİRİMLERİNİN AKREDİTASYONU DEVAM EDİYOR...

Ülkemiz genelindeki tüm Beslenme Destek Birimlerini belirli bir düzeye taşımak, hizmet ve eğitim kalitesini yükseltmek amacıyla KEPAN tarafından başlatılan Beslenme Destek Birimlerinin Akreditasyonu Projesi kapsamında, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Beslenme Destek Birimi 11 Haziran 2024, Onkoloji Hastanesi Beslenme Destek Birimi 11 Haziran 2024 ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Beslenme Destek Biriminin 14 Ağustos 2024 tarihinde yerinde değerlendirmesi yapılarak "Akreditasyon Belgesi" almaya hak kazanmışlardır. Kurumları başarılı çalışmalarını için tebrik ediyoruz.

KEPAN Beslenme Destek Birimi Akreditasyon Kuruluna başvuran merkezlerin başvuru süreci devam etmektedir. KEPAN Derneği olarak tüm birimleri akredite olmak için başvurmaya davet ediyoruz. Bütün başvurular çevrim içi olarak <https://aks.kepan.org.tr/welcome> adresine yapılabilir.

ÇOCUKLARDA MALNÜTRİSYON

Prof. Dr. Sinan Sarı

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Gastroenteroloji Bilim Dalı

Malnütrisyon; beden şekli, ağırlığı, kompozisyonu, işlevi ve klinik seyirde olumsuzluk yaratacak derecede enerji, protein veya diğer besin öğelerinin alınımının yetersiz veya fazla olması olarak tanımlanır. Daha basit şekilde ise “yeterli beslenme durumundan sapma” olarak tanımlanabilir. Malnütrisyon, erken dönemde enfeksiyonlara yatkınlık, besin ögesi eksikliğine ikincil körlük, deformite gibi bedensel sorunlara; dikkat eksikliği, agresif davranışlar, mental gerilik gibi zihinsel sorunlara; yara iyileşmesinde gecikmeye ve uzamış yatış sürelerine; geç dönemde ise boy kısalığı, üretkenlikte ve iş başarısında azalma gibi meslek yaşamıyla ilişkin sorunlara; tip 2 diyabet, hipertansiyon ve kardiyovasküler hastalıklara ve psikiyatrik sorunlara neden olabilmektedir. Malnütrisyon tek başına 5 yaşın altındaki çocuk ölümlerinin yaklaşık yarısından sorumludur. Malnütrisyonu olan çocuklarda enfeksiyonlara bağlı mortalite de belirgin biçimde artırmaktadır. Malnütrisyon ve enfeksiyon ölümcül bir kısır döngüye neden olarak hem malnütrisyon enfeksiyonlara bağlı mortaliteyi artırır hem de enfeksiyonlar malnütrisyonu derinleştirir.

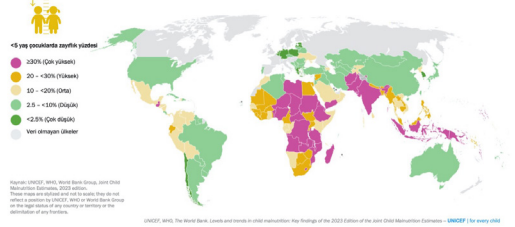
Uluslararası sözleşmelerle teminat altına alınan beslenme, çocukların en temel haklarından biri olmasına rağmen malnütrisyon çocukluk çağının en önemli, önlenebilir sağlık sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Malnütrisyon sıklığı giderek azalsa da Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), UNICEF ve Dünya Bankasının 2022 verileri, 5 yaşın altında 148 milyon (%22,3) bodur ve 45 milyon (%6,8) zayıf çocuğun malnütrisyon ve malnütrisyonu ikincil morbidite ve mortalite ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir (Resim 1, 2). Bodurluk Asya ve Afrika’da çocukların neredeyse %50’sini etkileyerek korkunç boyutlara ulaşmaktadır. Afrika ve Güney Asya’da mikro besin öğelerindeki eksikliklerin hâlâ önemli bir sağlık sorunu olduğu bilinmektedir. Çocuklarda malnütrisyonun diğer bir formu olan aşırı kilolu olma ve obezite de giderek artmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre çocuklarda obezite sıklığı ortalama %5,6 iken; Mısır, Libya gibi Kuzey Afrika ülkelerinde bu oran %15’lerin üzerine çıkmaktadır (Resim 3). Bu ülkelerde yüksek obezite oranlarına bodurluk da (yaklaşık %20) eşlik etmektedir. Bu durum ‘çifte malnütrisyon sorunu’ olarak tanımlanmaktadır.

Ülkemizde Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması verileri 5 yaşından küçük çocuklarda malnütrisyon sıklığının giderek (bodurluk %5,5, zayıflık %1,7 ve obezite %8,1) azalmasına rağmen belli

coğrafi bölgelerde bu oranlar oldukça yüksek düzeylerde (bodurluk %18,7, zayıflık %2,9 ve obezite %14,5) seyretmeye devam etmektedir (Resim 4).

BODURLUK

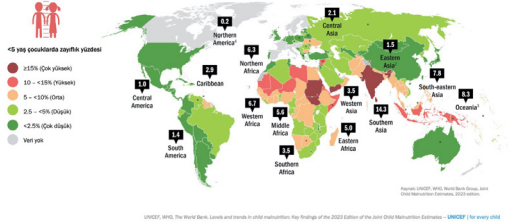
Ülkelere Göre Prevalans, 2022

Resim 1. Dünyada beş yaşından küçük çocuklarda bodurluk prevalansı

ZAYIFLIK

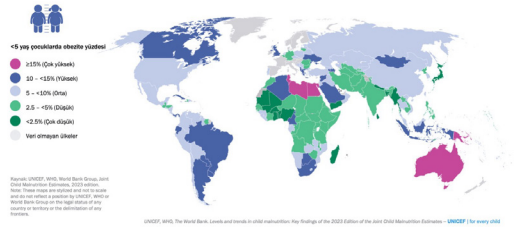
Ülkeler ve Birleşmiş Milletlerin Alt Bölgelerine Göre, 2022

Resim 2. Dünyada beş yaşından küçük çocuklarda zayıflık prevalansı

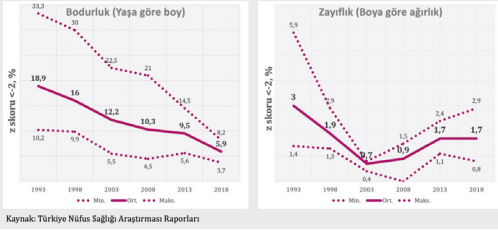
OBEZİTE

Ülkelere Göre Prevalans, 2022

Resim 3. Dünyada beş yaşından küçük çocuklarda obezite prevalansı

Türkiye'de Çocuklarda Malnütrisyon Sıklığı

Resim 4. Türkiye'de beş yaşından küçük çocuklarda malnütrisyon sıklığının yıllara göre değişimi

Son verilerde ülkemizde bulunan Suriyeli göçmen çocukların beslenme durumları da değerlendirilmiştir. Zayıflık oranları Türk çocukları ile benzer oranda olmasına rağmen bodurluk (%17,4) ve obezite (%10,4) oranlarının Türk çocuklarına göre oldukça yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Ülkemizdeki malnütrisyon oranları DSÖ skalası ile derecelendirildiğinde bodurluğun düşük, zayıflığın çok düşük ve obezitenin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Dünya ortalaması ile kıyaslandığında malnütrisyon oranlarımız düşük düzeylerde olsa da ülkemiz genelinde obezite ve bazı coğrafi bölgelerde bodurluk hala önemli bir sağlık sorunudur.

DSÖ, UNICEF ve Dünya Bankası gıda güvenliği, beslenmenin iyileştirilmesi ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi gibi global önlemlerle çocukluk çağına bodurluğun en az %50 oranında azaltılması planlanmaktadır. Bütün bu planlamalar ve iyi dileklere rağmen artan Dünya nüfusu, bölgesel savaşlar, sosyoekonomik ve politik krizler, çevre kirliliği ve temiz su kaynaklarının tükenmesi, küresel ısınma ve afetler, salgınlar, büyük göçler ve yetersiz sağlık olanakları gibi faktörler bu hedefe ulaşmamızın önündeki en büyük engeller gibi durmaktadır. Ama biz sağlık çalışanları olarak malnütrisyonlu veya malnütrisyon riski altındaki çocuğu tanıyarak malnütrisyon sıklığının azalmasına katkıda bulunabiliriz.

Çocukluk çağına beslenme durumunu değerlendirerek hem malnütrisyon riski hem de malnütrisyonu olan çocukları yakalamak oldukça kolaydır. Çocukluk çağına beslenme durumunun değerlendirilmesi; normalden sapmaların fark edilerek malnütrisyonun önlenmesine, malnütrisyon gelişmişse ilerlemesinin önüne geçilmesine olanak sağlayacaktır. Beslenme durumundaki bozukluklar kronik hastalıkların da önemli bir bulgusu olduğundan kronik sorunların erken tanısına da olanak sağlayacaktır. Bu nedenle sağlık kuruluşuna hangi nedenle olursa olsun başvuran her

çocuğun beslenme durumu değerlendirilmesi o çocuğun temel yaşam hakkıdır.

Peki çocuklarda beslenme durumunu nasıl değerlendirebiliriz? İlk adım hastaneye başvuran her çocuğun ağırlık ve boyunu uygun şekilde ölçmekle başlamalıdır. Üç yaşına kadar bu ölçümlere baş çevresi ölçümü de eklenmelidir. Bu ölçümler ile büyüme değerlendirilirken hem ölçümler hem de ölçümlerden elde edilen verilerle yapılan hesaplamalar kullanılmaktadır. Tek ölçümler sınırlı ya da yanlış veriler elde etmemize neden olabileceğinden tekrarlayan ölçümler yaparak beslenme durumunun değerlendirilmesi şüphesiz daha yararlı olacaktır. Beslenme durumunun değerlendirilmesinde tek parametre yerine, tüm parametreler bir arada değerlendirilmelidir. Yaygın olarak birlikte değerlendirilmemiz gereken veriler yaşa göre ağırlık, yaşa göre boy, boya göre ağırlık ve vücut kitle indeksidir. Antropometrik ölçümlerin referans değerler ile karşılaştırılması büyümenin değerlendirilmesinde sık kullanılan yöntemlerden biridir. Bu; referans toplumun yüzde (persentil) eğrilerinin kullanılması, ortanca (medyan) referans değere göre yüzde veya referans ortanca (medyan) değerden sapma derecesinin (standart sapma skoru veya z skoru) hesaplanması olmak üzere 3 şekilde yapılabilir. Bir kısmı karmaşık ve zor olan bu antropometrik hesaplamaları kolaylıkla ulaşabileceğimiz çeşitli bilgisayar programları ve cep telefonu uygulamaları ile günümüzde çok rahat yapabiliriz. Bu uygulamalar otomatik olarak verileri persentil eğrilerine de yerleştirebilmektedir. "Percentiles", "Growth Chart" gibi uygulamalar yanında Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneğinin hazırladığı program Türk çocukları referans değerleri yanı sıra DSÖ ve CDC referans değerlerine göre de yaşa göre ağırlık, yaşa göre boy, boya göre ağırlık ve vücut kitle indeksi "persentilleri" ve Z skorlarını hesaplayabilmektedir. Programa <http://www.ceddczum.com> adresinden ulaşılabilir.

Bu hesaplamaları yaptıktan sonra yaşa göre ağırlık, yaşa göre boy, boya göre ağırlık ve yaşa göre vücut kitle indeksi z (standart sapma) skoruna göre malnütrisyonun şiddeti sınıflandırılabilir (Tablo 1). Zayıflığı değerlendirmek için boya göre ağırlığın kullanılması, boya göre vücut kitle indeksinin kullanılması önerilmektedir.

Tablo 1. Antropometrik ölçümlerden hesaplanan z (standart sapma) skoruna göre beslenme durumunun değerlendirilmesi

z skoru	Yaşa göre ağırlık	Yaşa göre boy	Boya göre ağırlık	Yaşa göre VKİ
>+2	-	-	Obez	Obez
<-2	Düşük kilolu	Kısa (Bodur)	Zayıf	Zayıf
<-3	Çok düşük kilolu	Çok kısa	Çok zayıf	Çok zayıf

VKİ: Vücut kitle indeksi

Yukarıda belirtilen ölçümler ve hesaplamalar dışında ucuz ve kolay uygulanabilen bir yöntem olan orta kol çevresi ölçümünün DSÖ tarafından saha taramalarında kullanılması önerilmektedir. Orta kol çevresinin 1-5 yaş arasında <12,5 cm (z skoru -2) olması malnütrisyonu, <11,5 cm (z skoru -3) olması ise ağır malnütrisyonu göstermektedir.

Çocukların izleminde yaşa göre boy, boy uzama hızı, boya göre ağırlık, vücut kitle indeksi ve ağırlık artışı gibi antropometrik parametrelere bakılarak sadece malnütrisyonu olan çocuklar değil, malnütrisyon riski ile karşı karşıya olan çocuklar da erkenden saptanabilir (Tablo 2).

Tablo 2. Antropometrik ölçümlere göre malnütrisyon riski

Risk kriteri	Risk
Yaşa göre boy <%10	
Boy uzama hızı <5 cm/yıl (> 2 yaş)	Kronik malnütrisyon
Boya göre ağırlık <%15 (<2 yaş)	Akut malnütrisyon
VKİ <%15 (>2 yaş)	
VKİ'de 2 veya daha fazla ana yüzde kaybı	
Ağırlık artışı <1 kg/yıl (prepubertal)	
Ağırlık artışı <1 kg/6 ay (pik pubertal)	
VKİ>%85 (>2 yaş)	Obezite
VKİ'de 2 majör yüzde artışı	

VKİ: Vücut kitle indeksi

Sonuç olarak malnütrisyon Dünyada ve ülkemizde önemli bir sağlık sorunudur. Malnütrisyona neden olan beslenme durumundaki sapmalar morbidite

ve mortaliteyi artırmaktadır. Beslenme durumunun değerlendirilmesi malnütrisyonun primer ve sekonder nedenlerinin erken tanısına ve tedavisine olanak sağlayacaktır. Bu nedenle çocukların rutin izlemlerinde olduğu kadar herhangi bir nedenle sağlık kuruluşlarına baş vurduklarında antropometrik ölçümlerin yapılarak büyümenin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu konudaki farkındalığın artırılması dünyada olduğu kadar ülkemizde de malnütrisyonun önlenmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- World health statistics 2018: monitoring health for the SDGs, sustainable development goals. Geneva: World Health Organization; 2018.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 1993. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü ve Macro International Inc; 1994.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 1998. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü ve Macro International Inc; 1999.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2003. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Dev-let Planlama Teşkilatı ve Avrupa Birliği; 2004.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2008. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Baş-bakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK; 2009.
- 2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüt-leri Enstitüsü, T.C. Kalkınma Bakanlığı ve TÜBİTAK; 2014.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2018. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TÜBİTAK, 2019. Ankara, Türkiye.
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması Suriyeli Göçmen Örnekleme, 2018. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TÜBİTAK, 2019. Ankara, Türkiye.
- Sarı S. Beslenme Durumunun Klinik Değerlendirilmesi ve Antropometri. 2020. Çocuklarda Enteral ve Parenteral Beslenme. Editör: Zariife Kuloğlu. Ankara Nobel Tıp Kitabevleri, Ankara, 19-35.
- United Nations Children's Fund (UNICEF), World Health Organization (WHO), International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. Levels and trends in child mal-nutrition: UNICEF / WHO / World Bank Group Joint Child Malnutrition Estimates: Key fin-dings of the 2023 edition. New York: UNICEF and WHO; 2023